УДК 35: 639.1(477) «18/19»

Проців Олег Романович

кандидат наук з державного управління

головний спеціаліст Івано-Франківського обласного

управління лісового та мисливського господарства

Protsiv Oleg Romanovych

main specialist of Ivano-Frankivsk Regional Agency
for Forestry Resources and Hunting

Особливість державного управління галузі мисливства у Галичині під час воєнних конфліктів

В статті висвітлено особливості державного управління галузі мисливства під час воєнних конфліктів у Галичині під час Першої та Другої Світових воєн. Проаналізовано особливості, тенденції прийняття нормативно-правових актів крізь призму соціально-економічного та гуманітарного аспектів під час Першої та Другої світової війни та практики їх правозастосування в частині видачі дозвільних документів для проведення полювання, користування вогнепальною зброєю, права користування мисливськими угіддями. Досліджено особливості проведення полювання на територіях, на яких проходять бойові дії, реалізації продукції мисливського господарства, механізмів притягнення до відповідальності порушників правил полювання. Виявлено інституційні, політичні, гуманітарні відмінності у публічному управлінні галуззю мисливського господарства підчас Першої та Другої Світових воєн. Проаналізовано світоглядний вплив окупаційної влади на практику правозастосування в частині боротьби з порушеннями правил полювання, видачі дозвільних документів на право полювання, користування вогнепальною зброєю, права користування мисливськими угіддями. Виявлено особливості впливу органів публічної влади на забезпечення продукцією полювання з метою забезпечення місцевого населення. Висвітлено особливості механізму регулювання торгівлі мисливською продукцією з метою запобігання спекуляції, зменшення рівня її споживання та рівних можливостей щодо її придбання.

Виявлено масштаби незаконного полювання та нанесення збитків мисливському господарству Галичини. Описано періодичні фахові часописи, в яких публікувались тогочасне законодавство та матеріали щодо його правозастосування.

Ключові слова: мисливство, війна, товариство мисливців, Австро-Угорська імперія.

Feature of governance in hunting industry in Galicia during armed conflicts

In the article it was researched the features of governance in hunting during military conflicts in Galicia during the First and Second World Wars. It was analyzed the features, trends in adoption of regulations in the light of social, economic and humanitarian aspects during the First and Second World Wars and their enforcement in terms of issuing permits for hunting, use of firearms, the right to use hunting grounds. It was researched the features of hunting in areas where hostilities, sales of hunting, mechanisms of prosecution of violators of the rules of hunting take place. It was discovered the institutional, political, and humanitarian differences in public sector management of hunting during the First and Second World Wars. It was analyzed the ideological influence of the occupation authorities to practices of law in the enforcement in combating violations of hunting rules, issuing permits for hunting, use of firearms, the right to use the hunting grounds. It was discovered the features of influence of public authorities to provide products of hunting for provide the local population. It was shown the peculiarities of the mechanism of regulation the trade of hunting products in order to prevent speculation, reducing its consumption and equal opportunities for its acquisition. It was revealed the extent of illegal hunting and damage to Hunting of Galicia. It is described the periodical professional journals, in which there were published contemporary legislation and materials for its enforcement.

Keywords: hunting, war, hunting society, Austro-Hungarian Empire

Постановка проблеми. Суспільні конфлікти, які переростають у міждержавні воєнні дії, вносять певні корективи у діяльність органів державної влади, визначають особливості державного регулювання у соціально-економічних, гуманітарних та політичних суспільних відносинах.

Стан дослідження. Дана проблематика знайшла своє відображення в періодичній пресі Австро-Угорської імперії, а саме: в журналах «Łowiec» («Мисливець»), який виходив у Львові як друкований орган Галицького мисливського товариства з 10 січня 1878 року, «Łowiec Polski» («Мисливець польський»), що виходив у Варшаві як орган Цісарського товариства правильного полювання Польщі з 1899 року. Серед дослідників, які вивчали цю проблематику, Я. Зеленчук, Ф. Ружинський, д-р Е. Шехтель, І. Марцинків.

Мета дослідження. На основі порівняльного аналізу державного у правління у період Першої та Другої Світових воєн, аналізу стану законодавчого забезпечення правових, економічних, соціальних відносин у сфері державного регулювання мисливства виявити тенденцію у методах та підходах державного управління у період воєнних конфліктів. Виявити основні відмінності державного управління між місцевою та окупаційною владою. Висвітлення цієї теми дасть змогу широко проаналізувати всі сторони впливу державного управління на організацію мисливства у Галичині під час воєнних конфліктів, які лежать в історичній, економічній, політичній площинах.

Основним завданням дослідження є аналіз політики органів державної влади та окупаційної воєнної влади у сфері державного регулювання ведення мисливського господарства та полювання, обігу мисливської зброї, торгівлі дичиною у Галичині під час проведення воєнних дій.

Об'єктом дослідження є система державного регулювання ведення мисливства у Галичині під час її окупації у період Першої та Другої Світових воєн.

Виклад основного матеріалу. З початком суспільних конфліктів, воєн загострюється питання обігу зброї, яка використовується при полюванні. Воєнні дії накладають обмеження на проведення полювань, негативно впливають на популяцію мисливських видів тварин, роботу мисливських товариств. Практично у всіх воєнних конфліктах державна влада переходить до воєнної адміністрації. Зокрема, під час Першої Світової війни у 1915 році у Галичині функцію державної влади здійснював головний комендант польової армії, архикнязь Фридрик [1 с. 48], який діяв відповідно до повноважень, наданих йому цивільною владою Австро-Угорщини.

Аналогічна передача воєнній адміністрації відбулась й у період окупації Галичини Німеччиною під час Другої Світової війни. Через місяць після вторгнення, у червні 1941 року утворюється генерал-губернаторство Польщі (*Generalgouvernement*, *Generalne Gubernatorstwo*). У серпні 1941 року до генерал-губернаторства було приєднано п'ятий округ (дистрикт Галіція) з центром у Львові, до якого входили Львівська, Дрогобицька, Станиславівська і частина Тернопільської області. Встановлюється законодавство, яке діяло на території генерал-губернаторства. На підставі наданих німецькою владою повноважень керівництво генерал-губернаторством здійснював генеральний губернатор Франк. Галузь державного управління мисливством була включена до головного управління лісів, що було створене при уряді генерального губернаторства. Державний контроль здійснювався управлінням лісового контролю. В Кракові щотижнево виходив друкований орган «Ліс і деревина», який був офіційним органом генерал-губернаторства Польщі у лісовій, деревообробній та мисливській галузі. Тираж журналу становив 34 тисячі екземлярів, а об'єм – 28 сторінок. Виходив він паралельно німецькою та польськими мовами. На своїх сторінках він публікував серед іншого статистичні дані, основні проблеми галузі та нормативно-правові акти, які врегульовували мисливське господарство та полювання [2 с. 12].

Як свідчить аналіз політики влади органів державного управління, основною проблемою під час воєнних конфліктів є контроль за обігом вогнепальної зброї, яка також використовувалась на полюванні. В цей час запроваджено сувору заборону на її використання під час полювання, щоб не тривожити воєнні патрулі жодниими пострілами [3 с. 55]. Для цього лише у перші місяці від початку Першої Світової війни у мисливців, які проживали на території Львівського магістрату було вилучено зброї на один мільйон крон, при чому лише у членів Галицького мисливського товариства – 537 рушниць. Було заборонене будь-яке полювання [4 с.173-175]. На відміну від цивільного закону Галичини, коли дозвіл на зброю видавали цивільні органи державної виконавчої влади (старости) [5 с. 9] ця функція перейшла до окружної воєнної комендатури відповідно до Розпорядження командуючого армією «Про видачу дозволів на носіння зброї» від 29.11.1915 року. Головним показником, за яким приймали рішення про видачу дозволу на зброю, була благонадійність, а комендатурі надавали право без пояснень у будь-який час

відібрати виданий дозвіл. До компетенції воєнного коменданта належала видача дозволу на зброю на короткий час, тоді як генерал-губернатор видавав їх на довший час. За полювання без цього дозволу передбачався штрафу – 1000 крон або ув'язненню на термін до трьох місяців [6 с. 100-103]. Також цим розпорядженням було припинено дію Галицького мисливського закону від 1907 року [7].

Відповідно до окупаційного Розпорядження воєнного коменданта, яке діяло у галузі мисливства Галичини протягом 1916-1918 р.р., для контролю за полюванням була запроваджена воєнна жандармерія, яка не мала права полювати, а лише контролювала дотримання вимог мисливського законодавства [8 с. 248-249].

Аналогічно вчинила окупаційна влада Німеччини у Галичині, конфіскувавши зброю у місцевих мисливців [9 с. 38-45]. Через прийняття відповідних розпоряджень місцевому населенню було обмежено право полювання шляхом впровадження вимоги, щоб за претендента поручилась одна із центральних філій німецького мисливського товариства. Дискримінаційною вимогою була здача відповідного екзамену, який проходив німецькою мовою [10 с. 4-5]. Іншим законодавчим бар'єром, який обмежував участь у полюванні, була вартість посвідчення, яка складала досить велику суму – 100 злотих на рік, тоді як відповідно до розпорядження по Краківському дистрикті заробітна плата становила від 65 грош до 1 злотого в годину. На відміну від місцевого населення мисливцям, які належали до німецької народу, можна було видавати безплатно мисливське посвідчення. Крім того, відповідно до статті 10 Декрету Головного мисливського управління від 18 лютого 1937 року умовою для отримання посвідчення була ще й сплата коштів для страхування від цивільної відповідальності у разі нещасного випадку, який міг трапитись на полюванні [11 с. 6].

Через вилучення зброї у місцевих мисливців полювання стало неможливим, повстала проблема в організації ведення мисливського господарства. Сплативши значні кошти за оренду права полювання і не маючи можливості його виконувати, багато господарств подали позови в суд про відміну договорів оплати, посилаючись на статті 1104, 1105 цивільного кодексу, які визначають війну, як форс-мажорні обставини. Для врегулювання цього конфлікту Галицьке намісництво видало розпорядження L. XVIb 59.619 «Оренда права, сплата орендної плати за

період, в якому під час війни право полювання не могло виконуватись». Це рішення обґрунтовували тим, що орендну плату за право полювання під час війни не слід сплачувати, так як правом полювання практично ніхто не користується [12 с. 55].

Слід відмітити, що й під час воєнних дій органи державної влади Галичини і Німеччини вживали заходів законодавчого врегулювання термінів добування дичини. Зокрема, під час Першої Світової війни у Галичині були визначені такі терміни добування дичини: на лося заборонено полювати з 1 січня по 1вересня (8 місяців), оленя – з 1 січня по 1 серпня (7 місяців), повна заборона на самців козуль (12 місяців), зайців – з 1 лютого по 1 листопада (8 місяців), водних та болотних птахів – з 15 травня по 1 липня (2,5 місяці). У порівнянні з попереднім Мисливським законом Галичини, який припинив свою дію, констатуємо, що аналогічно 8 місяців складав охоронний термін на зайця, з 2 до 2,5 місяці збільшився термін заборони полювання на водних та болотних птахів [13 с. 27-31]. Під час Другої Світової війни Розпорядження Генерального губернатора Франка для Генерального Губернаторства Польщі від 13 червня 1940 року, видане на підставі параграфа 5 Декрету канцлера Німеччини від 12 жовтня 1939 року, статті 5 ввів повну заборону полювання на протязі цілого року на лося, муфлона, серну, ведмедя, рись, бобра, глухаря, журавля, крука [14 с. 6]. З метою бюджетних поступлень відповідно до цієї ж постанови Генерального губернаторства мисливські господарства повинні були подавати старості повіту щоквартально звіт про проведення полювання. За добуту мисливцями дичину була встановлена така оплата: за дикого кабана – 1 злотий/кг, оленя – 1,20 злотий/кг, козулі – 1,40 злотий/кг, зайця – 6 злотих за голову, фазана – 2 злотих за голову, куріпку, дику качку – по одному злотому, глухаря – 10 злотих за голову [15 с. 7].

З метою боротьби з браконьєрством видано Розпорядження «Про лісництво та мисливство в Генеральному губернаторстві» від 13 червня 1941 року, в якому визначались покарання за порушення законодавства у лісовій та мисливській галузях [16 с. 4]. Також з метою зменшення браконьєрства та контролю за обігом дичини відповідно до статті 51 закону Рейху «Про мисливство» від 27 березня 1935 року на території Галичини встановлювалась сертифікація дичини. Без відповідного сертифікату походження її було заборонено перевозити та реалізовувати [17 с. 2].

Державні органи німецької окупаційної влади вживали ряд організаційно-правових заходів у боротьбі з браконьєрством. Так, у 1940 році вийшла постанова Генерального губернаторства «Про створення команди по охороні лісу», в якій йшлось про першочергове завдання – очищення лісів від браконьєрів. Лише за рік у Галичині німецька жандармерія в цій боротьбі зазнала втрат: браконьєри поранили чотирьох жандармів [18 с. 8-12].

Також під час Першої Світової війни у Галичині було сильно розвинуте браконьєрство: на віддалі 60 кілометрів від лінії фронту було знищено всіх копитних мисливських тварини. Особливо полювало козацтво та сибірські полки, які в основному і складались з людей, які вміли полювати на своїй батьківщині [19 с. 82-90]. Відзначалось, що військові-росіяни так любили полювати, що обшукували помешкання місцевих на предмет капканів, і за найменшої підозри навіть зривали підлоги [20 с.13-15]. Тогочасна мисливська періодика відзначала, що до винищення дичини у Карпатах були причетні як російські, так і австрійські війська, які полювали із застосуванням автоматичної зброї. Відзначалось, що лише на Сколівщині під час перебування військових у 1914-1915р.р. було добуто 3 тис. оленів та 1 тис. козуль. Тогочасні свідки стверджували, що бачили, як російські козаки, які були вправними мисливцями, везли у Сколе на кухню 20 возів добутих оленів [21 с. 104-108].

На законодавчому рівні врегульовувалось питання попередження збитків сільському господарству дичиною. Для цього старости повіту були наділені повноваженнями видавати відповідне розпорядження про відстріл шкідливих тварин [22 с. 4-5]. Не залишилось й поза увагою питання професійного ведення мисливського господарства. Зокрема, третім виконавчим розпорядженням від 31 жовтня 1939 року встановлювались з 18 червня 1941 року вимоги щодо професійної підготовки керівників лісових та мисливських господарств, які повинні були мати вищу академічну освіту, а працівники середньої ланки – закінчену лісову школу та зданий екзамен. Для нижньої ланки (лісників, гайових) встановлювались вимоги щодо закінчення лісової школи або три роки стажу на цих посадах до виходу цього розпорядження. У випадку невиконання цих вимог до 15 серпня 1941 року такі господарства повинні були перейти до державного управління лісів [23 с. 7].

Суспільні конфлікти та війни загострюють питання забезпечення населення продуктами харчування. У вирішенні цього питання зростає регулююча роль органів державної влади. То ж відповідно до Розпорядження від 29.11.1915 року «Про охорону сільськогосподарських тварин» було заборонено забивати телят, корів до четвертого отелу і корів польської червоної породи, які не ідентифіковані ветеринарним лікарем як ялові; биків, волів, які мають менше шести корінних зубів, свиней вагою менше 100 кг, тварин, які мають явні симптоми тільності. Вимушений забій тварин дозволявся виключно за дозволом ветеринарного лікаря. Все ж у випадку, якщо власник тварини вирішив її продати, то право на її купівлі мала воєнна комендатура. Для досягнення товарної кондиції тварину за угодою передавали селянину, який її догодовував [24 с. 100-103]. Для забезпечення рівномірного споживання м'ясної продукції намісництво Галичини вжило заходів щодо обмеження його споживання. Зокрема, у Розпорядженні намісника Галичини Коритовського від 15 травня 1915р L. 8994, яке було видано на підставі п.1. розпорядження Міністра внутрішніх справ та Міністерства торгівлі і рільництва (Австрії) від 8 травня 1915 року, містився дозвіл продавати м'ясо та м'ясні вироби не в усі дні тижня, а лише у неділю, понеділок, середу, четвер і суботу. У вівторок і п'ятницю не лише заборонялось продавати м'ясо, але й їжу з м'яса у ресторанах та корчмах. За порушення цієї вимоги штраф становив до 5 тис. крон або арешт – до шести місяців [25 с. 49]. Крім визначення днів продажу дичини врегульовувалась також і її ціна. Зокрема, відповідно до розпорядження від 27 жовтня 1916 року L. 3448/XI намісника Галичини – генерала Діллера, здійснювалась торгівля дичиною. Так, для Королівства Галичини і Лодомерії з Великим Князівством Краківським було доручено утворити єдине бюро щодо закупівлі дичини, яке знаходилось у Кракові по вул. Ринок 1. Його діяльність поширювалась на всю Галичину. Мисливські господарства, де проводився відстріл великої кількості дичини, зобов'язані були повідомляти бюро, бо виключно через нього встановлювались фіксовані ціни, за якими бюро викуповувало дичину: кабан, олень – 2,50 крони/кг, козуля – 3,80 крон / кг, одна голова зайця – 5 крон. Крім того, обмежувалась також максимально допустима вартість дичини, яку продавали на ринках. За порушення вимог цього розпорядження державна повітова влада повинна була оштрафувати порушника на 5 тис. крон або арештом на 6 тижнів. Кошти від сплачених штрафів

направляли у бюджет намісництва Галичини для їх використання на незаможних людей [26 с. 72-75].

Практично аналогічні механізми державного регулювання застосовувались і при продажі риби. Відповідно до вимог намісника Галичини встановлювались максимально допустимі ціни на живу рибу. Зокрема, відповідно до Розпорядження Міністра рільництва Австрії від 19 жовтня 1916 року «Про врегулювання торгівлі прісноводними видами риб» визначалась ціна реалізації риби. Ціни корелювались від величини партії проданої риби, а саме: чим більша партія, тим дешевшою була ціна. Також регулювалась вартість риби, яка продавалась на ринках, і не повинна була перевищувати 15 відсотків від оптової ціни, а саме: короп – 5 крон/ кг, лин – 4,80 крон/кг, а щука – 5 крон/кг. Пункт 5 цього Розпорядження зобов'язував власника рибного господарства при вилові риби із ставів негайно повідомляти повітову державну владу про кількість виловленої риби з зазначенням виду. Визначалось, що Міністр внутрішніх справ був уповноважений вказати керівнику рибальського господарства, кому він повинен продати деяку частину риби за встановленими цим розпорядженням цінами. За невиконання цих вимог передбачалась взагалі конфіскація риби з накладанням штрафу до 5 тис. крон або арешту до 6 тижнів [27 с. 43].

Наступним нормативно-правовим актом, який врегульовував торгівлю рибою, було Розпорядження намісника Галичини від 28 листопада 1917р. L/ 30/124/А «У справі врегулювання торгівлі рибою, виловленої у прісних водах». Тут йшлось не лише про гранично допустиму вартість риби від партії продажі, але й про диференціацію вартості риби в залежності від місця та часу реалізації. Зокрема, при реалізації риби на ринках Львова та Кракова визначалась більша ціна, ніж в інших місцях, а найдорожче дозволяли реалізовувати рибу у квітні, травні, червні, тобто, у період, коли у риби проходить нерест і її не бажано виловлювати [28 с. 270-271].

Висновки

Аналіз державного управління галузі мисливства у Галичині під час воєнних конфліктів показав, що дії органів державної влади насамперед спрямовувались на обмеження володіння вогнепальною зброєю та заборону права полювання на територіях, де проходили бойові зіткнення. Вживались заходи з

метою врегулювання конфліктних ситуацій між мисливськими господарствами та власниками земельних ділянок щодо оренди права полювання. Інституційно державне управління мисливським господарством та полюванням під час воєнних дій переходило до воєнної адміністрації. Спостерігається тенденція до обмеження громадянських прав населення: обмеження отримання дозвільних документів на право полювання та володіння зброєю. Особливо загострилась сегрегація за національною ознакою за правління німецької воєнної адміністрації під час Другої Світової Війни. На нормативно-правовому рівні вживались заходи з охорони тваринного світу, які проявлялись у визначенні термінів полювання на визначений вид тварин, запровадженні відповідних дозвільних документів на право перевезення та реалізації дичини. Вживались й певні організаційні заходи по боротьбі з браконьєрством, але у період воєнних дій вони були малоефективними, так як часто власне військові і були найбільшими порушниками правил полювання. З метою рівномірного забезпечення місцевого населення продуктами харчування, які походили з мисливської галузі, у рамках адміністративних заходів було запроваджене обмеження торгової націнки.

Список використаної літератури

1. Настасівський М. Українська еміграція в Сполучених Штатах /М. Настасівський / – Нью–Йорк., 1943. – С.48.

2. Amtliche Bekanntmachung der Hauptabteilung Forsten in der Regierung des Generalgouvernements// Wald und Holz. – 1941. - №32. – S. 12.

3. Dzierżawy polowań w czasie wojny // Łowiec. – 1916. - № 7-8. – S.55.

4. Stan zwierzyny w oswobodzonej Galicji//Łowiec. – 1915. – № 21-22. – S. 173-175.

5. Проців О.Р. Громадський контроль у мисливстві: історія та сучасність / Олег Проців// Полювання та риболовля. – 2013. – №10 (144) жовтень. – С. 9

6. Dziennik rozporządzeń c. i k. Zarządu wojskowego w Polsce. Część XII. - Wydana i rozesłana dnia 2. grudnia 1915. // Rozporządzenie Naczelnego Wodza armii z 29. listopada 1915, dotyczące pozwoleń na noszenie broni i amunicyi. – S.100-103.

7. Kalendarz Mysliwski na 1929 rok. Pod red. Ejsmonda J. – Warszawa, 1929. – S.48. Gürtler W. Okupacyjne prawo łowieckie / Władysław Gürtler //Łowiec. – 1933. – № 21. – S. 248-249.

8. Проців Г.Ф. Проців О.Р. Мисливське законодавство в Галичині під час німецької окупації / Галина Проців, Олег Проців // Науковий вісник НЛТУ: збірник науково-технічних праць. Вип. 21.11. – Львів, 2011. – С.38-45.
9. Zweite Durchführungsvorschrift zur Jagdverordnung für das Generalgouvernement vom 13.Juni 1940//Wald und Holz. – 1941. - № 29. – S.4-5.
10. Zweite Durchführungsvorschrift zur Jagdverordnung für das Generalgouvernement vom 13.Juni 1940//Wald und Holz. – 1941. - №29. – S.6.
11. Dzierżawy polowań w czasie wojny // Łowiec. – 1916. - № 7-8. – S.55.
12. Nowa ustawa łowiecka dla Galicyi i W. Ks. Krakowskiego. – Kraków: Wisła, 1898. – S. 27-31.
13. Zweite Durchführungsvorschrift zur Jagdverordnung für das Generalgouvernement vom 13.Juni 1940//Wald und Holz. – 1941. - №29. – S.6.
14. Dritte Durchführungsvorschrift zur Verordnung vom 31. Oktober 1939 über das Forst- und Jagdwesen im Generalgouvernement //Wald und Holz. – 1941. - №29. – S.7.
15. Zweite Verordnung über das Forst- und Jagdwesen im Generalgouvernement vom 13.Juni 1940//Wald und Holz. – 1941. - № 29. – S.4.
16. Verordnung aus dem Reichsgebiet//Wald und Holz. – 1941. - №17. – S.2.
17. Die Arbeit des Forstschutzkommandos im Generalgouvernement und ihre Erfolge //Wald und Holz. – 1941. - №1. – S.8-12.
18. Świętorzecki B. Myśliwstwo na Kresach Wshodnich w ostatnim stuleciu 1850-1936. Szkic historyczny. - Malinowszczyzna, 1936. – S.82-90.
19. Marcinków J. Jeleń karpacki//Przegląd myśliwski i łowiectwo polskie. – 1924. – № 13-14. – S. 13-15.
20. Проців О.Р. Особливості організації мисливства під час окупації Галичини у Першій Світовій війні //Електронне наукове видання «Порівняльно-аналітичне право»: зб. наук. пр. – Ужгород, 2016. – № 2. С. 104-108.
21. Zweite Durchführungsvorschrift zur Jagdverordnung für das Generalgouvernement vom 13.Juni 1940//Wald und Holz. – 1941. - №29. – S.4-5.
22. Dritte Durchführungsvorschrift zur Verordnung vom 31. Oktober 1939 über das Forst- und Jagdwesen im Generalgouvernement //Wald und Holz. – 1941. - №29. – S.7.
23. Rozporządzenie Naczelnego Wodza armii z 29. listopada 1915, dotyczące ochrony zwierząt rolniczych. // Dziennik rozporządzeń c. i k. Zarządu wojskowego w Polsce. Część XII. - Wydana i rozesłana dnia 2. grudnia 1915. S.100-103.

24. Dziennik ustaw i rozporządzeń krajowych dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkim Księstwem Krakowskiem. – Kraków, 1915. – S. 49.

25. Kronika // Łowiec. – 1916. - № 21-22. – S.72-75.

26. Państwowa taryfa maksymalna i inne przepisy obrotu rybami Rozporządzenie ministra rolnictwa w porozumieniu z interesowanemi ministerstwami z 19 października 1914 r. , dotyczące uregulowania obrotu rybami słodkowodnemi.// Okólnik. – 1917. – № 1. – S.43.

27. Dziennik ustaw i rozporządzeń krajowych dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkim Księstwem Krakowskiem. – Lwów, 1917– S. 270-271.

References

1. Nastasivs'kyj M. (1943) Ukrains'ka emihratsiia v Spoluchenykh Shtatakh, N'iu–Jork.

2. „Amtliche Bekanntmachung der Hauptabteilung Forsten in der Regierung des Generalgouvernements“ (1941), Wald und Holz, vol. 32, pp. 12.

3. „Dzierżawy polowań w czasie wojny” (1916) Łowiec, vol. 7-8, pp.55.

4. „Stan zwierzyny w oswobodzonej Galicji” (1915) //Łowiec, vol. 21-22, pp. 173-175.

5. Protsiv O.R. (2013) „Hromads'kyj kontrol' u myslyvstvi: istoriia ta suchasnist”, Poliuvannia ta rybolovlia, vol.10 (144) pp. 9

6. „Dziennik rozporządzeń c. i k. Zarządu wojskowego w Polsce” (1915), vol XII. pp.100-103.

7. „Kalendarz Mysliwski na 1929 rok. Pod red. Ejsmonda J.” (1929) Warszawa.

8. Gürtler W. (1933) „Okupacyjne prawo łowieckie”, Łowiec, vol. 21, pp. 248-249.

9. Protsiv H.F. (2011) „Myslyvs'ke zakonodavstvo v Halychyni pid chas nimets'koi okupatsii” , Naukovyj visnyk NLTU: zbirnyk naukovo-tekhnichnykh prats', vol. 21.11, pp. 38-45.

10. „Zweite Durchführungsvorschrift zur Jagdverordnung für das Generalgouvernement“ (1941) vom 13.Juni 1940//Wald und Holz, vol. 29, pp.4-5.

11. „Zweite Durchführungsvorschrift zur Jagdverordnung für das Generalgouvernement“ (1941) Wald und Holz, vol. 29, pp.6.

12. „Dzierżawy polowań w czasie wojny” (1916), Łowiec, vol. 7-8, pp.55.

13. „Nowa ustawa łowiecka dla Galicyi i W. Ks. Krakowskiego” (1898), Kraków

14. „Zweite Durchführungsvorschrift zur Jagdverordnung für das Generalgouvernement“ (1941), om 13.Juni 1940//Wald und Holz, vol. 29, pp.6.
15. „Dritte Durchführungsvorschrift zur Verordnung“ (1941) vom 31. Oktober 1939 über das Forst- und Jagdwesen im Generalgouvernement , Wald und Holz, vol. 29, pp.7.
16. „Zweite Verordnung über das Forst- und Jagdwesen im Generalgouvernement“ (1941), Wald und Holz, vol. 29, pp..4.
17. „Verordnung aus dem Reichsgebiet“ (1941), Wald und Holz, vol. 17, pp.2.
18. „Die Arbeit des Forstschutzkommandos im Generalgouvernement und ihre Erfolge“ (1941),Wald und Holz, vol. 1, pp..8-12.
19. Świętorzecki B. (1936) „Myśliwstwo na Kresach Wshodnich w ostatnim stuleciu 1850-1936.Szkic historyczny”, Malinowszczyzna.
20. Marcinków J. (1924) „Jeleń karpacki//Przegląd myśliwski i łowiectwo polskie”, vol. 13-14., pp. 13-15.
21. Protsiv O.R. (2016) „Osoblyvosti orhanizatsii myslyvstva pid chas okupatsii Halychyny u Pershij Svitovij vijni”, Elektronne naukove vydannia «Porivnial'no-analitychne pravo»: zb. nauk. pr. – Uzhhorod, vol. 2, pp. 104-108.
22. „Zweite Durchführungsvorschrift zur Jagdverordnung für das Generalgouvernement“ (1941) vom 13.Juni 1940//Wald und Holz, vol. 29, pp.4-5.
23. „Dritte Durchführungsvorschrift zur Verordnung“ (1941) vom 31. Oktober 1939 über das Forst- und Jagdwesen im Generalgouvernement //Wald und Holz, vol. 29, pp.7.
24. „Rozporządzenie Naczelnego Wodza armii z 29. listopada 1915, dotyczące ochrony zwierząt rolniczych” (1915) Dziennik rozporządzeń c. i k. Zarządu wojskowego w Polsce. vol. XII, pp.100-103.
25. „Dziennik ustaw i rozporządzeń krajowych dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkim Księstwem Krakowskiem” (1915), Kraków, pp. 49.
26. „Kronika” (1916)// Łowiec, vol. 21-22, pp. 72-75.
27. „Państwowa taryfa maksymalna i inne przepisy obrotu rybami Rozporządzenie ministra rolnictwa w porozumieniu z interesowanemi ministerstwami z 19 października 1914 r. , dotyczące uregulowania obrotu rybami słodkowodnemi” (1917), Okólnik, vol. 1, pp. 43.
28. „Dziennik ustaw i rozporządzeń krajowych dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkim Księstwem Krakowskiem” (1917), Lwów, pp. 270-271.

Проців О.Р. Особливість державного управління галузі мисливства у Галичині під час воєнних конфліктів // Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія : Управління : зб. наук. пр. / Акад. муніципал. упр. – Київ, 2016. – № 2. – С. 85-94.